

Nieuwe Landstraat 2

Spaarnegezicht

De woningbouw in de Nieuwe Landstraat behoort bij het stadsdeel "Patrimonium". Een wijk die begin twintiger jaren van de vorige eeuw is gebouwd voor de Woningstichting Patrimonium.

Begin 20ste eeuw werden er vele woningstichtingen met de naam Patrimonium opgericht. Alle voortgekomen uit het Nederlandsch Werkliedenverbond Patrimonium uit 1877. Dit Werkliedenverbond was de eerste werknemerorganisatie op protestants-christelijke grondslag.

Na 1877 werden overal in het land afdelingen van Patrimonium opgericht; in Haarlem in 1882. De afdelingen hadden dezelfde doelstelling en konden zelfstandig opereren. Eén van de middelen om de leefsituatie voor de werklieden te verbeteren was de huisvesting. Door een groeiende bevolking, grote werkloosheid en daaruit volgende armoede waren er vooral in de grote steden erbarmelijke woningtoestanden. Verbetering is vooral ingezet met de woningwet van 1901 met voorwaarden voor het bouwen en het onderhouden van woningen, waarbij vooral ook oog was voor het kwalitatieve aspect.

Om in aanmerking te komen voor de broodnodige leningen uit 's Rijks schatkist zijn woningstichtingen als Patrimonium in het leven geroepen uitsluitend voor de volkshuisvesting. De woningstichting Patrimonium Haarlem is opgericht in 1918. Volgens de statuten was het doel om de volkshuisvesting te verbeteren voor een in bescheiden financiële omstandigheden verkerend gezin, al dan niet op erfpachtsgrond, onbezwaard in eigendom te verkrijgen, teneinde deze woningen te verhuren aan de leden of als er geen gegadigden waren, ook aan anderen.

De Patrimoniumbuurt ten noorden van de Kloppersingel heeft een geheel eigen karakter. Een tuindorp waarvoor vandaag de dag nog een lange lijst van gegadigden is. Er zijn hier veel gevelstenen aangebracht met teksten en afbeeldingen. De architecten Tj. Kuipers en A. Ingwersen hebben de gronden voor de stichting gekocht en de plannen voor de bebouwing gemaakt. 313 arbeiderswoningen en vijf winkelpanden en 81 middenstandswoningen aan de Kloppersingel. Deze middenstandswoningen waren niet de bedoeling, maar zijn de woningstichting door de gemeente opgedrongen.

De Nieuwe Landstraat is vernoemd naar het al in de 17de eeuw genoemde nieuwe land ten noorden van de Kloppersingel. Begin 19de eeuw was hier de kwekerij Rozenhage van de familie Zocher.

Misschien was hier, voordat de bebouwing er stond, in de verte nog zicht op het Spaarne zoals op de gevelsteen staat. Nu is dat beslist niet meer het geval.

Bron:

- Brochure Gevelstenen in de Patrimoniumbuurt – Gert-Jan van der Wouden
- 75 jaar Woningstichting Patrimonium – Een historische notitie